

Competing Passions: A Talmudic Guide to a Conflicted Heart

Talmud Bavli Ketubot 61b-63a

MISHNAH. . . Students may leave home to study Torah without permission for thirty days, laborers for one week. . . These are the words of R. Eliezer.

Gemara

These are the words of R. Eliezer. R. Beruna stated in the name of Rav The halachah follows R. Eliezer. R. Ada b. Ahavah, however, stated in the name of Rav: This is the view of R. Eliezer only, but the Sages ruled: Students may go away to study Torah without the permission [of their wives even for] two or three years. Rava stated: The Rabbis relied on R. Ada b. Ahavah and act accordingly themselves.

As it was with R. Rechumei who was found commonly in [the school] of Rava at Mechoza. He used to return home on the Eve of every Yom Kippur. On one occasion he was seduced by his learning. His wife was expecting him. "Now he is coming, now he is coming." He did not come. Her mind became weak. A tear fell from her eye. He was sitting in a loft. The roof collapsed under him and he was killed.

How often are scholars to perform their marital duties? — Rav Yehudah in the name of Shmuel replied: Every Friday night. *That gives its fruit in its season*, (Psalms 1:3) Rav Yehudah, and some say R. Huna, and some say. R. Nachman, stated: This [refers to the man] who performs his marital duty every Friday night.

Yehudah the son of R. Chiyah and son-in-law of R. Yannai went and sat in the house of his teacher. Every Friday afternoon he came home. Whenever he arrived the people saw a pillar of fire before him. One day, he was seduced by his subject of study. Since he did not see that sign, R. Yannai said to those [around him], 'Turn over his bed, for had Yehudah been alive he would not have neglected the performance of his marital duties'. This was like *an error that proceeds from the ruler (Kohelet 10:5)*, and he died.

Rabbi was engaged in the arrangements for the marriage of his son into the family of R. Chiyah but when the ketubah was about to be written the girl died. 'Is there, God forbid', said Rabbi, 'any disqualification?' They sat and analyzed the families [and it was discovered that] Rabbi descended from

מתני התלמידים יוצאין לתלמוד תורה שלא ברשות שלשים יום, הפועלים -שבת אחת. . . דברי רבי אליעזר.

גמ'

דברי ר' אליעזר. אמר רב ברונא אמר רב: הלכה כר"א. אמר רב אדא בר אהבה אמר רב: זו דברי ר' אליעזר, אבל חכמים אומרים: התלמידים יוצאין לת"ת ב' וג' שנים שלא ברשות. אמר רבא: סמכו רבנן אדרב אדא בר אהבה ועבדי עובדא בנפשייהו.

כי הא דרב רחומי הוה שכיח קמיה דרבא במחוזא, הוה רגיל דהוה אתי לביתה כל מעלי יומא דכיפורי. יומא חד משכתייה שמעתא. הוה מסכיא דביתהו השתא אתי השתא אתי לא אתא. חליש דעתה אחית דמעטא מעינה. הוה יתיב באיגרא אפחית איגרא מתותיה ונח נפשיה.

עונה של תלמידי חכמים אימת? אמר רב יהודה אמר שמואל: מע"ש לע"ש (תהלים א:ג) (אשר פרו יתן בעתו - אמר רב יהודה, ואיתימא רב הונא ואיתימא רב נחמן: זה המשמש מטתו מע"ש לע"ש).

יהודה בריה דר' חייא חתניה דר' ינאי הוה אזיל ויתיב בבי רב, וכל בי שמשו הוה אתי לביתה וכי הוה אתי הוה קא חזי קמיה עמודא דגורא. יומא חד משכתייה שמעתא, כיון דלא חזי ההוא סימנא, אמר להו רבי ינאי: כפו מטתו, שאילמלי יהודה קיים לא ביטל עונתו. הואי (קהלת י:ה) (כשגגה שינצא מלפני השליט ונח נפשיה).

רבי איעסק ליה לבריה בי רבי חייא, כי מטא למיכתב כתובה נח נפשה דרביתא. אמר רבי: ח"ו פסולא איכא? יתיבו ועיינו במשפחות, רבי אתי

Shephatiah the son of Avital, while R. Chiyah descended from Shimei a brother of David.

[Rabbi] went and was engaged in preparations for the marriage of his son into the family of R. Yossi b. Zimra. It was agreed that he should spend twelve years at the academy. They caused the girl to pass before him. He said to them, "Let it be six years." They caused the girl to pass before him. He said, "I will marry and then I will go". He was ashamed before his father. [His father] said to him, 'My son, you have the mind of your creator; for in Scripture it is written first, *You will bring them and you will plant them* (Exodus 15:17) and later it is written, *And let them make Me a sanctuary. that I may dwell among them.* (Exodus 25:8) [After the marriage] he departed and spent twelve years at the academy. By the time he returned his wife had become infertile. 'What shall we do?' said Rabbi. 'Should we divorce her? People will say: This poor soul waited in vain! Should he marry another woman? People will say: This is his wife and this is his mistress.' He prayed and she recovered.

R. Chananiah b. Chachinai was about to go away to the academy towards the conclusion of R. Shimon bar Yochai's wedding. He said to him, "Wait for me until I come with you. [R. Chananiah b. Chachinai] did not wait for him. He went and sat twelve years in the house of his teacher. By the time he came back the streets of the town were changed and he did not know how to go to his home. He went and sat on the banks of the river. He heard a certain girl who was being called. "Daughter of Chachinai, daughter of Chachinai, fill up your pitcher and let us go!" He said, "we can infer from this that she is our girl." He went after her. [When they reached the house] his wife was sitting and sifting flour. She lifted up her eyes and saw him. Her heart was joyous. Her soul flew away. [R. Chananiah b. Chachinai] said before God, "Lord of the World, this poor woman, this is her reward. He asked for mercy for her and she lived. R. Hama b. Bisa went and sat twelve years in the beit midrash. When he came back, he said, "I will not do as did b. Chachinai". He went in and sat in the midrash and sent [a message] to his home. His son, R. Oshaya came and sat before him. He asked him a question on [one of the] subjects of study. [R. Hama]

משפטיה בן אביטל, ורבי חייא אחי משמעיה אחי דוד .

אזיל איעסק ליה לבריה בי ר' יוסי בן זימרא , פסקו ליה תרתי סרי שנין למיזל בבי רב. אחלפוה קמיה, אמר להו: ניהוו שית שנין. אחלפוה קמיה, אמר להו: איכניס והדר איזיל. הוה קא מכסיף מאבוה א"ל: בני, דעת קונך יש בך, מעיקרא כתיב: שמות ט"ו + תביאמו ותטעמו, ולבסוף כתיב: שמות כ"ה + ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. אזיל יתיב תרתי סרי שני בבי רב. עד דאתא איעקרא דביתהו. אמר רבי: היכי געביד? נגרשה, יאמרו ענייה זו לשוא שימרה! נינסב איתתא אחריתי, יאמרו זו אשתו וזו זונתו! בעי עלה רחמי ואיתסיאת .

רבי חגניה בן חכינאי הוה קאזיל לבי רב בשילהי הלוליה דר"ש בן יוחאי, א"ל: איעכב לי עד דאתי בהדך, לא איעכבא ליה. אזל יתיב תרי סרי שני בבי רב. עד דאתי אישתנו שבילי דמתא ולא ידע למיזל לביתה. אזל יתיב אגודא דנהרא, שמע לההיא רביתא דהוה קרו לה: בת חכינאי, בת חכינאי, מלי קולתך ותא ניזיל. אמר: ש"מ, האי רביתא דיזן, אזל בתרה. הוה יתיבא דביתהו קא גהלה קמחא, דל עיגה חזיתיה, סוי לבה פרח רוחה. אמר לפניו: רבש"ע, ענייה זו זה שכרה? בעא רחמי עלה וחייה.

רבי חמא בר ביסא אזיל יתיב תרי סרי שני בבי מדרשא. כי אתא, אמר: לא איעביד כדעביד בן חכינאי, עייל יתיב במדרשא, שלח לביתה. אתא ר' אושעיא בריה יתיב קמיה, הוה קא משאיל ליה שמעתא, חזא דקא מתחדדי שמעתיה, חלש דעתיה, אמר: אי הואי הכא הוה לי זרע כי האי .

saw how sharp he was in his studies. His mind became weak. He said, "Had I been here also could have had a child like this." He entered his house. His son entered. [R. Hama b. Bisa] stood before him. [R. Hama b. Bisa] thought he wanted to ask questions about the law. His wife said to him, "Is there a father stands up before a son!" Rami bar Hama recited about him (Kohelet 4:12) *And a threefold cord is not quickly broken* is a reference to R. Oshaya, son of R. Hama, son of Bisa.

R. Akiva was a shepherd of Ben Kalba Savua. [Ben Kalba Savua]'s daughter saw that he was modest and refined. She said to him, "If I am betrothed to you, would you go to the house of the teacher?" He said, "Yes" She was then secretly betrothed to him and sent him away. When her father heard [what she had done] he drove her from his house and forbade her by a vow to have any benefit from his estate. [R. Akiva] departed and spent twelve years at the academy. When he returned home he brought with him twelve thousand disciples. [While in his home town] he heard an old man saying to her, "How long will you lead the life of a living widowhood?" She said to him, "If he would listen to me, he would sit another twelve years." [R. Akiva] said, I am doing this with permission. He returned and sat another twelve years at the house of the teacher. When he came, he brought with him twenty-four thousand disciples. His wife heard [of his arrival] and went out to meet him, when her neighbors' said to her, 'Borrow some respectable clothes and put them on'. She said to them (Mishlei 12:10) *A righteous man know his animal*. When she reached him, she fell upon her face and kissed his feet. His attendants were about to push her aside. [R. Akiva] said to them, 'Leave her alone, mine and yours are hers'. Her father heard that a great man had come to the town, said, 'I shall go to him; perchance he will annul my vow', When he came to him [R. Akiva] asked, 'Would you have made your vow if you had known that he was a great man?' '[Had he known]' the other replied. 'even one chapter or even one single halachah [I would not have made the vow]'. He then said to him, 'I am the man'. [Ben Kalba Savua] fell upon his face and kissed his feet and gave him half of his wealth. The

על לבייתיה, על ברייה, קם קמיה. הוא סבר, למשאליה שמעתתא קא בעי, אמרה ליה דביתיה: מי איכא אבא דקאים מקמי ברא? קרי עליה רמי בר חמא (קהלת ד:יב): *החוט המשולש לא במהרה ינתק* - זה ר' אושעיא בנו של רבי חמא בר ביסא.

ר"ע רעיא דבן כלבא שבוע הוה, חזיתיה ברתיה דהוה צניע ומעלי, אמרה ליה: אי מקדשנא לך אזלת לבי רב? אמר לה: אין. איקדשא ליה בצניעה ושדרתיה. שמע אבוה אפקה מביתיה, אדרה הנאה מגכסיה. אזיל יתיב תרי סרי שנין בבי רב. כי אתא, אייתי בהדיה תרי סרי אלפי תלמידי. שמעיה להווא סבא דקאמר לה: עד כמה קא מדברת אלמנות חיים? אמרה ליה: אי לדידי ציית, יתיב תרי סרי שני אחריני. אמר: ברשות קא עבידנא, הדר אזיל ויתיב תרי סרי שני אחריני בבי רב. כי אתא, אייתי בהדיה עשרין וארבעה אלפי תלמידי. שמעה דביתיה הוה קא נפקא לאפיה, אמרו לה שיבבתא: שאילי מאני לבוש ואיכסאי, אמרה להו: (משלי י"ב:י) *יודע צדיק נפש בהמתו*. כי מטיא לגביה, נפלה על אפה קא מגשקא ליה לכרעיה, הוה קא מדחפי לה שמעיה, אמר להו: שבקוה, שלי ושלכם שלה הוה. שמע אבוה דאתא גברא רבה למתא, אמר: איזיל לגביה, אפשר דמפר נדראי. אתא לגביה, א"ל: אדעתא דגברא רבה מי גדרת? א"ל: אפילו פרק אחד ואפי' הלכה אחת. אמר ליה: אנא הוה, נפל על אפיה ונשקיה על כרעיה, ויהיב ליה פלגא ממוניה. ברתיה דר"ע עבדא ליה לבן עזאי הכי. והיינו דאמרי אינשי: רחילא בתר רחילא אזלא, כעובדי אמה כך עובדי ברתא.

daughter of R. Akiva acted in a similar ways towards Ben Azzai. This is indeed an illustration of the proverb: 'Ewe follows ewe; a daughter's acts are like those of her mother.'

R. Yosef the son of Rava [was] sent [by] his father to the academy under R. Yosef. They apportioned for him [to stay there for] six years. When it was three years and the eve of the Day of Atonement approaching, he said, 'I would go and see my family'. His father heard and took up a weapon and went out to meet him. He said, "You have remembered your whore?" Another version: He said to him, "You have remembered your dove?" They got involved in a quarrel and neither the one nor the other ate of the last meal before the fast.

רב יוסף בריה דרבא שזרייה אבוהי לבי רב לקמיה דרב יוסף, פסקו ליה שית שני. כי הוה תלת שני מטא מעלי יומא דכפורי, אמר: איזיל ואיחזינהו לאיגשי ביתי. שמע אבוהי, שקל מנא וגפק לאפיה, אמר ליה: זונתך נזכרת? איכא דאמרי, אמר ליה: יונתך נזכרת? איטרוד, לא מר איפסיק ולא מר איפסיק.